

WATERKWALITEIT IN HET ZENNEBEKKEN (VLAANDEREN)

Ecologische kwaliteit

De zuurstofconcentraties in de Zenne en haar zijrivieren verbeteren de laatste jaren sterk. De goede of zeer goede toestand, die de Europese kaderrichtlijn Water vraagt, wordt echter nog lang niet bereikt. Vooral de Zenne afwaarts Brussel en de Zuunbeek hebben momenteel een slechte score. Deze wordt voornamelijk veroorzaakt door hoge hoeveelheden aan nutriënten (fosfor en stikstof). De ecologische toestand van een waterloop wordt niet alleen bepaald aan de hand van de fysisch-chemische waterkwaliteits-elementen (zoals zuurstof, zuurtegraad, geleidbaarheid en nutriënten), maar ook aan de hand van verschillende biologische parameters (zoals macro-invertebraten, fyto-benthos en fytoplanton, macrofyten en vis). Alle waterlopen in het Zennebekken (buiten het kanaal) hebben nog een slechte score voor één of meerdere van deze parameters. Voor de Zenne zien we wel dat de biologische kwaliteit op basis van macro-invertebraten verbetert, hoewel deze verbetering trager gaat in vergelijking met de fysisch-chemische kwaliteit en de toestand bijna nergens hoger scoort dan matig.

Structuurkwaliteit

Verschiedende waterlopen in het Zennebekken zijn in het verleden ingebuisd, mondingen zijn verlegd en beken werden rechtgetrokken en gekanaliseerd. Hierdoor is de structuurkwaliteit van de meeste waterlopen binnen het Zennebekken ondermaats. Toch kent het Zennebekken nog enkele mooie pareltjes. Zo zijn de waterkwaliteit en de structuurwaarden van de bronbeken in het Hallerbos bijzonder hoog. Hier worden nog zeldzame organismen aangetroffen zoals beekprik en rivierdonderpad. Bovendien hebben heel wat stukken waterloop in het Zennebekken een hoge potentiële waarde. Onder andere het gedeelte van de Zenne in de Zennebeemden, de ontdubbelde Zenne ter hoogte van Zemst, de bovenloop van de Trawool en de Woluwe en de bovenlopen van de Zuunbeek bezitten nog zeer waardevolle structurelementen. Bij een aanzienlijke verbetering van de waterkwaliteit kunnen deze trajecten zich ontwikkelen tot ecologisch zeer waardevolle gebieden.

Saneringsinfrastructuur

Mede dankzij enkele grotere, nieuwe rioolwaterzuiveringsinstallaties is de waterkwaliteit in het Zennebekken er sterk op vooruitgegaan. Aangespoord door de Europese Richtlijn Stedelijk Afvalwater is in Vlaanderen sterk geïnvesteerd in de uitbreiding van de openbare waterzuivering. De zuiveringsgraad in het Dijle-Zennebekken is de laatste jaren dan ook sterk gestegen, van 32% in 2004 naar 77.5% in 2012. Dit is nog wel steeds iets onder het Vlaamse gemiddelde, vooral in het 'Pajottenland' dienen er nog enkele belangrijke riolerings- en saneringsprojecten worden uitgevoerd.

In gemengde rioleringsstelsels, die naast afvalwater ook regenwater afvoeren, speelt de problematiek van overstorting ook een belangrijke rol in het bepalen van de waterkwaliteit van de waterlopen. Als het hard regent kan er een overstort in werking treden waardoor vuil water rechtstreeks in de waterlopen terecht komt.

Afval- en hemelwater scheiden en hemelwater vasthouden aan de bron is hierbij erg belangrijk. Dit zorgt er immers voor dat overstorten minder vaak geactiveerd worden, dat afvalwater in een minder verdunde toestand in de zuiveringsinstallatie terechtkomt en dat het grondwater aangevuld wordt. Het hemelwater ter plaatse houden zorgt bovendien voor minder risico op wateroverlast.

Erosie

In de heuvelachtige en landelijke gebieden rond Brussel is een groot deel van het sediment dat in de waterloop terechtkomt afkomstig van erosiegevoelige landbouwgronden. De meeste Vlaamse gemeenten die met erosie kampen, hebben ondertussen een erosiebestrijdingsplan. Het komt er nu op aan om deze plannen versneld uit te voeren. De ervaring leert ons dat de aanleg van dammen, grasbufferstroken en erosiepoelen de aanvoer van sediment, meststoffen én pesticiden naar de waterlopen op korte termijn gevoelig kan doen dalen.

Kwaliteit Waterbodems

De sterke verontreiniging van de waterbodems (o.a. in de Zenne stroomafwaarts Brussel) zou een grondige verbetering van de waterkwaliteit echter in de weg kunnen staan. De waterbodems saneren wordt pas zinvol als de toevoer van zuiver water gegarandeerd is en de toevoer van slibmateriaal zoveel mogelijk voorkomen wordt.

Noodzaak Grensoverschrijdende en integrale aanpak

Water stopt niet aan een administratieve grens. Ingrepen op de Zenne in Wallonië hebben een impact op de waterkwaliteit van de Zenne in Vlaanderen, en op haar beurt hebben activiteiten in Vlaanderen een impact op de waterkwaliteit in Brussel. Overleg en afstemming tussen de drie gewesten is dus cruciaal voor het bekomen van een ecologisch waardevolle Zenne.

Zoals uit het voorgaande blijkt, is voor het behalen van een goede waterkwaliteit samenwerking tussen verschillende diensten en organisaties nodig. De Vlaamse overheid, provincie, gemeenten, particulieren, landbouwers, natuurorganisaties, ... hebben allen hun verantwoordelijkheden hierin. Het bekkensecretariaat kan hierbij een belangrijke rol spelen door gebiedsgericht overleg te organiseren over kleinere knelpunten of opportuniteiten, of beter nog door het opstarten van een integraal project voor een bepaald gebied waarin de verschillende aspecten van integraal waterbeleid samen worden aangepakt.